

საქართველოს
განმანათლებლები

ნაპაღული

საუმაწვილთ ქუჩნალი
მცირეწლტპანთათვიზ

აგვისტო №№ 15, 16. 1917 წ.

ს. მ. მ.

მეცნიერებათა აკადემიის გაზეთი

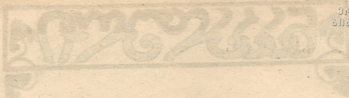
წელიწადი 80-XIII № № 15, 16. აგვისტო. 1917წ.

81857
~~81857~~

საქართველოს მეცნიერებათა
აკადემიის
გაზეთი
* თბილისი *
1917 წ.

დ. ურბაძე — III.

შინაარსი:

I—ჩხუბი,—სურათი 1

II—მერცხლის გამზადება,—ლექსი დ. ელიოზიშვილისა..... 3

III— ზღაპრის გმირი,—დ. კასრაძისა..... 5

IV—ობობა,—ზღაპარი კარლ ევალდისა, თარგმანი შაგიტასი..... 9

V - კულა-კულა არაკები:—შეურაცხყოფილი; ილ. გოგიასი..... 25

ფმანი დ. ყიფიანისა..... 30

..... 32

მერცხლის გამწადება

მეგობარო, წამო ჩქარა,
წამო ჩქარა ცაშია;
ვინაჲდროთ წარა-მარა
ძინდურათა და შთაშია.

სომა შედავ, გენაცვალე,
გენაცვალე, ძაშია,
რომ საფსუელი იპარება
და აწ ბოლო წაშია.

სვალ ვჰორდებით სამშობლოსა,
სამშობლოსა ვტოვებთ ჩვენ,
ძამ ვიღვინოთ ბოლო დროსა,
ძო, ჩავეიდოთ სელი-სელ.

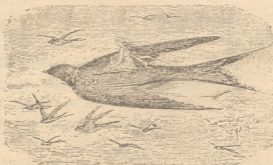
ჭიკ-ჭიკ, ჭიკ-ჭიკ, წი, წი, წი, წი,
წია, წია, მხარეო;
უშენობით დავიწვი,—
ცრემლი მომდის მწარეო.

მაგრამ ხვალ დილით მაინცა,
 მაინც გავუღოთ გზასაო;
 ველარ გვიხილავს ხეცს ეს ცა,
 ველარ მოგვკრავს თვალსაო.

მეგობრო, წამო ჩქარა,
 წამო ჩქარა ცაშია;
 ვინაგარდოთ წარა-მარა
 მინდვრადა და ცაშია!

სომა ხედავ, გენაცვალე,
 გენაცვალე ძამია,
 რომ საფხული იწარება
 და აწ ბოლო წამია.

დ. ელიოზიშვილი

ზღაპრის გმირი

უ, ნუ იტირებ, გენაცვავ, და ზღაპარს გეტყვი. შენ ხომ ზღაპრები გიყვარს. ერთსაც გიამბობ; ისეთს კარგს, ისეთს, რო...

უთხრა დამ თავის ძამიეოს, ჰატარა სანდროს, რომელიც დედის მოლოდინში ცრემლებით იმდუღრებოდა.

— აბა, რაზე გინდა გიამბო? ქურდ-ბაცაცა მელიკოზე, თუ ტურიკოზე? მელიკოზე სჯობია, ხომ? მაშ, აბა, უური და მიგდე...

— ტულიკო მინდა, ციკაკა, ტულიკო...

— შე კი მელიკო მინიყვინა... გრმელაკუდა... ქურდ-ბაცაცას აშბავი...

მუსლზე შეისვა. სანდრომ ცრემლები მოიწმინდა.

— ჰო და მელიკოსა და მწვერჩიტას აშბავს გატყვი. ეს ისეთი ლამაზი ჩიტი იყო, იძისთანა, იძისთანა რო... ჰო და ერთ სეზე ბუდე გაიკეთა. საში კვერცხი დასდო და საში ბარტუვი გამოსჩეკა. იცი, როგორ უხაროდა მწვერჩიტას ჰაწიან ბარტუ-

ეების დაზრდა? უჰ, აბა როგორ გითხრა! ისე ძიელ, ისე ძიელ, როგორც მე და შენ—დედიკოს... მწვერწიტა სინარულით ცა-სა სწვდებოდა. მოჭქონდა კაკიები, თაფლი, ლამაზი კალიები. თქროს ნისკარტით აწოდებდა და სულ ნანას უგალობდა, რომ ბარტეებს კარგად დასძინებოდათ და ლამაზად დაფრთიანებულევუნ.

მაგრამ დიდსანს არ გაგრძელდა დედისა და შვილების ბედნიერება. როცა ბარტეები დაფრთიანდნენ, ერთმა წვეულმა მელიკომ მიაგრა ბუდეს. შიმშილით კბილები უკაწკაწებდა. აიხედა ძაღლა და მწვერწიტას შესძახა:

—ჩიტო, ჩიტო, ჩიორაო!

—რაო, ბატონო მელაო?

ეკ ბარტეები გადმოძიგდე, თორემ ცუდს დღეს დაგაუენებ:

ცუღს მოკიტან ცუნცულასა,

ხელეჩოს და წაღღუნასა,

ხესაც მოვჭრი, ხის ძირსაცა,

შენც შეგჭამ და შენ შვილსაცა!..

შეშინდა მწვერწიტა, მაგრამ შვილები მაინც არ დაანება. მაშინ მელია გაიქცა შინ, გაღესა ცული, ზურგზე ხელეჩო და წაღღუნა აიკიდა და მართლა ხე შიკ ძირში მოსჭრა.

—მელე?

იკითხა თვალზე დაჯექტილმა სანდრომ.

—მერე და რა მერე: აიღო იმ წვეულმა და ბარტეები სულ გადასანხლა...

ღამ ზღაპარი გაათავა. სანდრო კი მოიდრუბლა. ცრემლები აწვეებოდა. დეღვა დაიწყო. თითქოს რაღაცა აწუსებდა.

— მელე ლა იქნა ი მწეკლჩიტა?

ღაია მიუსვდა კულის ჰასუსს, რომ ძაძიყო უკმაყოფილო იყო ზღაპრის ბოლოთი.

— მერე და ის, ჩემო კარგო, რომ მწეკლჩიტა სულ ძარტოდა დარჩა. მთელ დღეს ტირილში ატარებდა. ამ დროს ჩამოიარა ერთმა მწეკლჩიტამ. შენოდენა ბიჭი იყო. მხარზე კომბალი მოედა. სწორეთ ისეთი დაღურსმული, შენ რომ გაქვს. დაღონებული მწეკლჩიტა რომ დაინახა, ჰკითხა— აგრე რა გატირებსო. მწეკლჩიტამ უამბო ბოროტ მელიას ამბავი.

— აბა, მიჩვენე და ნახავს ის სეირსაო!— უთხრა ჰატარა მწეკლჩიტამ.

მწეკლჩიტა გამოუძღვა მწეკლჩიტას და მელიასთან სწორედ მამინ ბიევენა, როცა წეეული არსეინად წამოწოლილიყო და მსესე თავის შვილს ეაღერსებოდა. მწეკლჩი ბიჭი მიეზარა, წაავლო კუდში სელი და ისე ღონივრად ჩარტეა კომბალი, რომ სულ კბილები ჩამტვრია. მერე აიღო მისი წაღღუნა, თჳვი მოსჭრა, მუცელი მუასე გაუჭრა და მწეკლჩიტას ამოუევენა საუვარელი ბარტეები. მწეკლჩიტამ სისარულით კულში ჩაიკრა ბარტეები, მწეკლჩიტას მადლობა უთხრა და სულ სიმღერით გაფრინდა.

ჭირი იქ, და ლხინი აქა...

ახლა კი კულზე მოეშვა სანდროს. სასე გაუბრწეინდა.

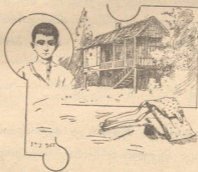
აღტაცებით დას ეკლზე შემოეჭრა, გადაჭკოცნა და ამხუჯა
შეჰნიშნა:

— იცი, ციკაკა, ლა გითხლა? ის ბიჭი შე ვიყავი, განა!..

— შენა?..

დამ გადინარხარა და თვისი ზღაპრის გმირი სავუბრლად
გადაჭკოცნა.

დ. კასრაძე.

მ ბ მ ბ პ

(კარლ ვეიდლის ზღაპარი)

უჩქარის შესწორში ბევრი დიდი სეები იყო ჩაუღლე-
ბული; მაგრამ სეები გადანსტრეს და კუნძებმა გამოიღო
გრძელი და წვრილი ტიტველა ტოტები.

კუნძებს შორის ამოვიდა კურდღლის თათი, ტუის
ოსრახუში და სსეა იმგვარი ბალახი, რომელიც ერთი შეო-
რეს ისე ჭკავს, რომ ვინც კარგად არ იცნობს, ვერც კი გაბრ-
ნეეს.

ამ ბალახებს ტოტები თითქმის ისეთივე გრძელი ჭქონდათ,
როგორც ბუნქებს, ამიტომ ამპარტავნობდნენ და თავიც ისე
მოჭქონდათ, ვითომ ნამდვილი ბუნქები უოფილიუენენ. თითქოს
უბრალე ძაღლის ქინძასავით არ ჭკნებოდნენ ეოველ შემოდ-
გომასე და ჰატარა მარცვლისაგან სელახლა არ ამოდიოდნენ
გახაფხულსე. ისე იბერებოდნენ და იზრანჭებოდნენ, ნახად
ირხეოდნენ ქარის ოდნავ წამობერვასე, ისე შედიდურად იცვ-
ლიდნენ ძველ ფოთლებს და ისხამდნენ ასლებს, თითქოს დიდი
ხნის სიცოცხლე დარჩენოდათ.

როცა ვინმე ჭკითხავდა მათ ვინაობას, ან სრულიად არ
აქცევდნენ ეურადლებას, ან განკებ არ უნასუხებდნენ, ვითომ

ვერ გავიკნო; ან კიდევ თავს ისე უჩვენებდნენ თითქოს არ იცოდნენ რა მოელოდათ.

ბოლოს მოირთვებოდნენ მშვენიერი თეთრი ვეავილებით. კოსტა და მსუბუქი ქოლგების მზგავსი ვეავილები ამშვენებდა მათ ტოტებს, იმ დროს როცა კუნძუბის ნამდვილ ტოტებსე გრძელი უმნო კვირტების გარდა ვერ დაინახავდით ვერც ერთ ვეავილს, ვერც ერთ ნაუოფს.

—ოჰ, აქ ნამდვილი ტევა,—სთქვა ერთ საღამოს მინდვრის თავგმა, რომელიც ბალახში ჩამჯდარიყო და თავისი ნათელი თვალებით სვეით ისეგებოდა.

—რა თქმა უნდა—ტევა,—გამოესმაურა კურდღლის თათი.

—დაგვათვალეირე კარგად,—დაუმატა ოხრახუშმა:

—და, თუ მოგეწონებით, შეგიძლია აქ ბუდე გავიკეთო. ის ძარე ვეველაფერი, რაც დაგჭირდეს. ისე მოიქეც, როგორც სასაკუთარ სახლში, ხუ დაგვერიდები.

მაგრამ ნამდვილმა ბუჩქებმა გააფრთხილეს თავი.

—ნუ ენდობი, მაგათ მხოლოდ საფხულში აქვთ დიდი გული. მაგრამ მოვა შემოდგომა და მათი სასხენებელიც გაქრება, კვალსაც არ დატოვებენ.

—რა არის ეს შემოდგომა, სწორეთ არ მესმის,—ჩაიღალა ჰარაჯა ოხრახუშმა.

—მეც არა მწამს შემოდგომა,—ჩაერთა ლაჰარაკი კურდღლის თათიც.

ეს მხოლოდ ზღაპარია, რომლითაც ბუჩქები თავის ჰატარბ შვილებს ატყუებენ.

—სრულებითაც არა,—სთქვა თავგმა:—ეს სინამდვილეა. შემოდგომა მართლაც მოვა და ხელათ სამთარიც მოჭუვება. მანამდე კი საკუწნაო უნდა ავაფსო. კარგია, რომ მომაგონეთ:

ამოვთხრი აქ ქვებ შუა ზატარა სოროს და ზამთრისთვის ხორავს მოვაგროვებ.

— არ შესძის—რა ხასიათოვნოა მიწაში ცხოვრება,—სთქვა ოხრახუშმა.

—ჩვენ სულ მადლა-მადლა მივიწწრაფვით,—წამოიძახა კურდღლის თათმა.

ცოტა ხანს ორივე დანუძდენ. ბოლოს ოხრახუშმა ამოიხორა და დაიწყო ღაზარაკი იმაზე, რაც ორთავეს დიდი ხანია ენატრებოდა.

—ეჰ, ნეტავი ჩიტი მოფრინდებოდეს და ჩვენ ტოტებზე ბუდეს გაიკეთებდეს!— სთქვა მან.

—ოჰ, როგორ მიუხაღერებდით, როგორ დავიფარავდით ჩვენი წვეროებით, ნახად ვარწევდით. ჩვენთან ცხოვრება ისე მოეწონებოდა, რომ ნაძვლილი ბუნქები შურით დასჭკნებოდნენ,—დაუმატა კურდღლის თათმა.

—თუ ესურთ, მე ვიცხოვრებ თქვენთან?—გაისმა უცებ ვილაცას სმა.

და შესერზე ამოვოფხდა რაღაც უცნაური, ნაცრის ფერი არსება.

—შენ ვინა ხარ?—ჰკითხა ოხრახუშმა.

—მე ვარ დედალი ობობა,— უზასუნა ნაცრის ფერმა არსებად.

—ფრენა იცი?—ჰკითხა კურდღლის თათმა.

—ეველაფერი ვიცი, ცოტ-ცოტა ეველაფერი, როცა დამჭირდება.

—კოლოებს სჭამ?—ჰკითხა ოხრახუშმა.

—როგორ არა: ცისმარე დღეს.

—კვერცხებსაც სდებ?—ჰკითხა კურდღლის თათმა.

— დიდება შენ, ღმერთო: როგორ არა! — უმასუსა ობობამ.

— მას ჩვენთვის შენ იგივე ჩიტი ხარ, — სთქვა ოხრახუშმა.

— გთსავ შობრძანდეთ, — მიიპატყვა კურდღლის თათმა.

— რა მსუბუქი ხარ, ერთი ტოტიც არ ჩამიტყდება.

— აბა, დაიწეე ჩქარა ბუდის კეთება, რა კი სურვილიც გაქვს, — უთხრა კურდღლის თათმა: — საჭირო მასალა ჩვენ შესერსე რამდენიც გნებავს იშოვება.

— არა უმავს, თუ ერთ-ორ ფოთოლსაც მოგვტაცებ, — დაუმატა ოხრახუშმა.

— დიდათ გმადლობთ, მასალა თითონ მაქვს, — უმასუსა ობობამ.

— რაღაც არ გეტყობა, რომ ტვირთი მოგქონდეს, — შენიშნა კურდღლის თათმა. ოხრახუში კი შევეითსა:

— იქნება ქმარი მოგიტანს რასმე?

— ქმარი მე არა მუავს, — მოუჭრა სიტყვა ობობამ.

— ჰაწია შვილები?

— ოჰ, ერთი მითხარით, გეთაუვა, რა ბედნიერებაა შვილები, ჰაწია, თვალის ჩინი შვილები, — წამოიძახა ობობამ: — ჩვენ მაგისთანა სისულელე არ ვიცით. კვერცხებს შესაფერადვილს ვსდებთ, მერე კი თავისი საქმე თვითონ იციან.

— ოჰ, არა გავს ეს როგორღაც ჩიტის ლაპარაკს, — წარმოსთქვა დაფიქრებულმა ოხრახუშმა.

— მეც ცოტა არ იუოს ეჭვი მეპარება, — დაუმატა კურდღლის თათმა.

— რაც გნებავთ, ის იფიქრეთ ჩემზე, — სთქვა ობობამ.

— ამკარად გეტყვით მხოლოდ, რომ არ მინდა ჩვეულებრივ ფრინველებთან საერთო რამ ვიქონიო. თუ ისინი ბქ ბლომად არიან, მე აღარ დაჯრჩები.

— დმერთმა დაგვიფაროს, — სანქაროდ უზასუნა ოხრახუშმა, რომელსაც შეეშინდა — ობობა არ გაგვექცავსო.

— აქ ერთი ჩიტიც არ არის თითქმის.

— ახლა კი არა, როცა ხეები გადასჭრეს, მაშინვე ეველან ჩი ტუეში გადაფრინდნენ, — გამოუცხადა კურდღლის თათმა.

— დიახ, აქ ნამდვილი უდაბნოა, ერთ ხმას ვერ გაიგონებ, — საცოდავთ შესწივლეს კუნძების გრძელმა ტოტებმა.

მაგრამ ობობა სულ სხვა აზრისა იყო.

— ზირიქით, აქ მშვენიერებაა, — სთქვა მან: — ბუხები მეტად სასიამოვნოდ ბზუიან და გულს მიხარებენ.

ოხრახუშმა და კურდღლის თათმა, ქება რომ გაიგონეს, ტანში გასწორდნენ და თავი ამაჟღად ასწიეს.

ობობა კი ამ დროს ტოტიდან ტოტზე დაცოცავდა და მეუღრო ადგილს ეძებდა. თაგვი მას თვალს არ აშორებდა და გულმოღვინეთ აკვირდებოდა.

— უკაცრავად, გეთაუვა, — სთქვა მან ბოლოს: — რისთვის აპირებ ბუდის გაკეთებას, თუ კვერცხებს თავის ანაბარა სტოვებ.

— იცი, რა, ჩემო კარგო, — უზასუნა ობობამ: — გთხოვ ისე მიუერთ, როგორც სრულიად დამოუკიდებელ მწერს. მე მხოლოდ და მხოლოდ ჩემ თავზე ვუფიქრობ და ვზრუნავ. ახლა კი დროა საქმეს შეუდგე.

— სჯობს სინათლეს დაუცადო, — ურჩია ოხრახუშმა.

— მაინც რისგან უნდა გააკეთო ბუდე? — უკვირდა კურდღლის თათს.

— არა, ბნელაში მიუვარს მუშაობა, და ასამუხებელი მასალაც მაქვს, — სთქვა ობობამ. ამ სიტუაციით ის კურდღლის თათის წვერზე აცოცდა და მიხედამოიხედა.

— კარგი თვალეობა საჭირო, რომ ამ საღამოს რამე დავინახო, — შენიშნა თავგება: — ჩემ თვალებს კატისა სად შეეღრება, მაგრამ სინათლეში ბუდის გაკეთებას სწორედ არ მოვიცურვებდი.

— რაც შეეხება თვალებს, მე რვა თვალი მაქვს, — გამოაცხადა ობობამ: — და კარგადაც ხედავენ, რაც ესაჭიროებათ. ფუნიც რვა მაქვს. ამას იმისთვის გეუბნები, რომ იცოდე და არ გიკვირდეს. საზოგადოდ დაჩუქული ვარ ვეელაფერი სწრაფად გავაკეთო.

ეს რომ სთქვა, მიეკრა კურდღლის თათის შტოს, რომელზედაც იჯდა, და სწრაფად ჩავარდა ქვევით.

— ღმერთო ჩემო, კისერს მოიტყეს, — და იწივლა შეშინებულმა თავგება.

მაგრამ ობობამ ქვევიდან ამოსძახა:

— კისერი არა მაქვს, და რომც შექანდეს, არ მოვიტყესდი.

ამის შემდეგ თავგი წავიდა, რადგან შინ ბევრი საქმე ჰქონდა.

კურდღლის თათი და ოხრახუში კი თავის ადგილს დარჩინენ. დარჩნენ აგრეთვე გრძელი ტოტები, რომლებიც ხეების კუნძებს ება.

ობობა მუშაობდა და იმისთანა საოცარ საქმეს აკეთებდა, რომ მთელ ღამეს თვალი არაავის არ დაუსუჭავს, ვეელა მას მისჩერებოდა. ელვის სისწრაფით დასტოდა ობობა კურდღლის თათის წვერიდან ქვევით, ტოტიდან ტოტზე გადადიოდა, აცოცდებოდა ხევით და უეცრად ისევ დაეშვებოდა, და თუმცა ფრთები არ ჰქონდა, რასაც ადვილად ხედავთა ვეელა, ეოველ-

თვის მარჯვედ და მშვიდობიანად აღწევდა მიწას, ან ამორჩეულ ტოტს და არ მომხდარა, რომ ნახტომი შეპლოდეს და იქ დაშვებულყო, საცა არ იყო საჭირო. მთელი ღამეს ასე ტრიალებდა: ხან ქვევით, ხან ზევით, ხან იქით, ხან აქეთ.

— ჩიტია ნამდვილი!— წამოიძახა განარებულმა ოხრახუშმა.

— რასაკვირველია, — დაეთანხმა კურდღლის თათი: — სხვა რა იქნება?

მაგრამ კუნძების ტოტებმა დაცინვით გააქნიეს თავი:

— სადაური ჩიტია? — ამბობდნენ ისინი:

— განა შეუძლია ივალობოს? აბა ერთსელ თუ გაკვიგონიათ მისი ჭიკჭიკი.

კურდღლის თათმა და ოხრახუშმა გაკვირვებით გადახედეს ერთმანეთს. რადგან ამ დროს ობობამ ერთი წუთით შესწუვიტა მუშაობა და ჩუმად იჯდა, ოხრახუშმა როგორც იყო გაბედა და ჭკითხა:

— ვალობა ხომ იცი?

— ფუი, — სიზღით სთქვა ობობამ: — ნუ თუ გკონია ამის თანა სისულელით შევიწუხო თავი. ანა, ერთი მითხარი — რის გულსათვის უნდა ვივალობო: მთელი სიცოცხლე შრომაში ვადის, და განა ცოტა საქმე აქვს დედალ ობობას, რომ ფუხები გულზე დაიკრიფოს და ტყუილ-უბრალოდ დაკარგოს დრო?

ამ სიტყვებით ის სწრაფად ავარდა ჰაერში, მერე ისევ ქვევით ჩამოვარდა და დახტოდა ასე დაუსრულებლად.

გათენებისას ოხრახუში და კურდღლის თათი განცვიფრებისგან გაშემდნენ: ტოტებს შუა ჰირდაჰირ ჰაერში ჩამოკიდებული ობობა დაინახეს: ფეხები შემოაკრიბა, მოკუნტულიყო და მკვდარვით ეძინა.

— შენ გაზის?— იეთხა კურდღლის თათმა.

— არა,— უპასუხა ოსრახუშმა:— განა შენ არ გაზის?

— ღმერთო დაგვიფარე,— სთქვა კურდღლის თათმა.

— არც ჩვენ გვაზის,— ჩაერივნენ ტოტები.

— მამ ჩიტი ეოფილა!— აღტაცებით წამოიძახეს კურდღლის თათმა და ოსრახუშმა.

— ჩიტი ძილის დროს ჰპერში არ ჩამოეკიდება,— სთქვენ ტოტებმა.

— ეს ნამდვილი ჯადოა,— წაიჩურჩულა თავგმა:— მოიცადეთ, კარგად გათენდეს; იქნება მაშინ დავინახოთ, რაშია საიდუმლოება. და როცა მზე ამოვიდა, მართლაც გამოჩნდა ეველათფერი.

ოსრახუშის და კურდღლის თათს შუა მრავალი წვრილი ძაფები იყო გაბშული; მზეზე ძაფები საბურად ბრწყინავდნენ; შიგა და შიგ ძაფები ერთი მეორეზე უფრო დიდი რკალებით იყო გადახლართული.

— აჰა,— სთქვა თავგმა:— ახლა კი მესმის, ობობა შუაში იჯდა, მაგრამ სად გაჰქრა?

— აქა ვარ,— გამოსძახა ობობამ, რომელიც ფოთოლს ქვეშ შემძვრალიყო:— მსურვალე მესეს ვერ ვიტან. აბა, როგორ მოგწონს ჩემი ნაშრომი, თუმიცა ჯერ არ დაშითავებია.

— ჰმ,— სთქვა თავგმა.— ძართალი გითხრა— ძალიან უცნაური ბუდე გავიკეთებია.

— ბუდე, ბუდე!— გამოაჯავრა ობობამ:— თქვენ სულ ბუდე გაგერიათ ზირზე; მე თქვენისთანა არ განლავარ. შენ ფიქრობ, მეც ისეთი საცოდავი, უმწყო ვარ, როგორც შენ და სხვები, მაგრამ სცდებით ეველანი. რად მინდა ბუდე? ამ ფოთოლს ქვეშაც მშვენივრად ვგრძნობ თავს. აქ ჩრდილიც არის, სი-

კრილუც და მეუდროებსაც. მაფებიკი ჩემი მახეა. ამით ბუზებს ვიჭერ. ნეტავი ერთი მხაზუნა წვიმა მოვიდოდეს; მაშინ ისევე შეძემდება მუშაობა განჯაგრო.

თითქოს ნატურა აუსრულდაო, მზე ძალე ამოეფარა ღრუბლებს; მოვიდა წენარი, ჰირდანირი წვიმა, და როცა გადაიღო, ობობა გამოძვრა, სიამოვნებით გაისწორა თავისი რვა ფეხი ნოტიო ჭაერზე და ხელახლა შეუდგა მუშაობას. უველამ დაინახა, როგორ გამოუშვა მუცლიდან გრძელი, წვრილი ძაფები, შეასწორა საგარცხლებით, რომელიც ფეხების ბოლოში ჰქონდა მოთავსებული, ერთ მსხვილ ძაფად დართო და გააბა იქ, სადაც მისი აზრით მახეს ფართო ნახურეტი ჰქონდა, ან სადაც თხელი ძაფები იყო წინად გაბმული. ზეთიანი ძაფები ადვილად ეწებებოდა ერთი მეორეს და ბუზი უთუოდ უნდა გაბმულიყო შიგ. საღამოს მახე უკვე მზად იყო და ისეთი ლამაზი გამოდგა, რომ უველა განცვიფრდა.

— ახლა უველაფერი რიგზეა, — გამოაცხადა ობობამ.

სწორედ ამ დროს მოფრინდა შოშია და გრძელი ტოტის წვერზე ჩამოჯდა.

— არის აქ რაღე საჭმელი? — იკითხა მან? — მუხლუხა, ან ობობა?

ობობასუძმა და კურდღლის თათმა სმა არ ამოიღეს. ისე შეეშინდათ — მდგური არ დაჯვარგოთო, რომ ერთბაშად კინაღამ დაჰქნენ. თატემაც სიფრთხილე არჩია და ჩუმად გაძვრა. სამაგიეროდ ტოტები ახმაურდნენ, ერთმანეთს ლაპარაკს არ აცლიდნენ და სხაზა-სხუაით უაზობდნენ შოშიას, რომ საიდანღაც მობრძანდა მშვენიერი, მსუქანი ობობა და სწორედ წინა ღამით ქსელიც გაიკეთა.

— სად არის მერე, რაღაც ვერა ვხედავ, — ჩაილაპარაკა შოშიამ და გაფრინდა.

— ობობამკი, დაინახა თუ არა შოშია, წამსვე ჩამოეკიდა თავის გრძელ ძაფზე, მიწაზე დაეშვა და ძვედარივით ეკლო.

ახლა ისევ აცოცდა ზევით, ქსელის შუა ალაკას მოთავესდამ, გაჭიმა უკვლავ რვა ფეხი და სთქვა:

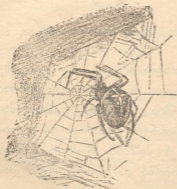
— ადვილი შესაძლებელი იყო საქმე ცუდად გათავებულყო, მაგრამ ახლა ჩემი რიგი დადგა.

ამ დროს მოფრინდა ჰაწია ლამაზი ბუზი, ქსელი ვერ შეაშინია, გაქანებული ვკვეთა. შიგ გაეხვია და საცოდავად ჩამოეკიდა.

— სიფთა!—სთქვა ობობამ.

უკბინა ბუზს შხამიანი ბაგეებით და წაშხვე მოკლა, მერე შეჭამა. ასევე მოექცა სამ სხვა ბუზს, რომელნიც შემდეგ გაებნენ ქსელში. მეტი ჭამა აღარ შეეძლო. წერილი ბუზანკალებს წვალებას უურადლებასაც აღაღრ ბქცევდა: მათი გულისთვის ადგილიდან არ იძროდა. სოლო როცა კიდევ მსუქანი დიდი ბუზი გაეხა, მაშინვე მოკლა, ჰატარა ბადეში ჩააქსოვა და ქსელზე ჩამოჭკიდა.

— გამომადგება ოდესმე, როცა ცუდი დრო დადგება,— შენიშნა მან.

— ძალიან გონიერად სჯი,— დაეთანხმა თაგვი:— ეს ჰირველი სიტყვებია შენი, რომელზედაც შემძლია დაგეთანხმო; რაც შეეხება დანარჩენს— გულანდილად გეტყვი— არ მომწონს შენი უფაქცევა. ჩემი აზრით მეტი-მეტი მუხანათი ხარ. აბა, რისთვის ხმარობ შხამს? თითქოს

გველი იყო. მე ვფიქრობ, რომ ეს ჰატაროსნება არ არის.

— ჭფიქრობ? ნუ თუ?— დაცინვით უთხრა ობობამ:— რა თქმა უნდა: ჩემი ცხოვრება თქვენი მოსაწონი არ არის: თქვენ ხომ ასე არ მოიქცევით. შენ, რასაკვირველია, საუფიროს უკრავ, რო-

ცა მსხვერპლს ეპარები, არა, უწეინარო და პატიოსანო თა-
კვო?

— დიდი სიაძოვნებით დაუკრავდი, რომ მქონდეს,—სთქვა
თაკვა:—მადლობა ღმერთს, შენისთანა ონაგარი და სისხლის-
მსმელი არა ვარ. მიმაქვს, რასაც ვნახავ: კაკალს, რკოს და სხვა
მისთანა რასქეს და არავის არას ვაფნებ.

— ჰო, შენ უძანკო და უწეინარი არსება ხარ,—განავრ-
ძობდა დაცინვას ობობა:—მხოლოდ იმით სარგებლობ, რაც
სხვას რჩება, და ამით კმაყოფილდები. მერე მიდიხარ შენ
პატარებთან, ეალერსები, ჰკოცნი; მე კი უნდა გითხრა—სულ
სხვა ჯიშისა ვარ. ალერსი არაფრად შეპრიანება, მხოლოდ
მადა კი მაქვს დიდი. მე შესაჭიროება ხორცი... ახალი, მსუ-
ქანი ბუზის ხორცი და ბლომად. არავის არაფერს ვთხოვ,
თვითონ ვძოულობ, რაც მჭირია. თუ კარგად ვცხოვრობ, ბა-
რატაღა ჩემ თავს, თუ არადა—არც არავის უწივი. ეჭ, კარგი
იქნებოდა, რომ ჩემისთანა ქალები ბევრი იუოს ქვეყანაზე.

— მეტის-მეტი ბოროტი ხარ,—შენიძნა თაკვა.

— სისულელეა,—სთქვა ობობამ.—ეველანი ერთნაირი ვართ.
აი, თუ გინდა ოხრახუმი და კურდღლის თათი, განა რამდე-
ნადაც გაეწოებათ არ სტაცებენ ერთმანეთს პეპელებსა და
ფუტკრებს, არ ცდილობენ წაართვან ჰეპერი და სინათლე? თვით
ადამიანიც კი არ დაზოგავს ბუზს, რომელიც მას ცხვირზე
დააფდება.

— ადვილი შესაძლებელია ასეც იუოს,—სთქვა თაკვა:—
მაგრამ შენი საქციელი მაინც ვერ არის მოსაწონი, ამასთან
უმნო და მასინჯი ხარ, რადაც უმზგავსი.

— ჰიჰ, მამ ეგ არ მოგწონს,—გაიცინა ობობამ:—აბა,
ერთი კარგად შემომხედე, ჩემო საეუარელო თაკუნა, რა მო-
ხერხებულად ვარ ჩაცმული: სადა, ნაცრის ფერი ტანსაცმელი
არც მუშაობას მიშლის და არც მეტ უურადლებას იპერობს.

მაგრამ ტუტუცებს, რასაკვირველია, არ მოსწონთ ჩემი უბრალო შესახვედაობა. რა მენაღვლება, ჩემთვის ეს სულ ერთია. თუ ვინმე გაება ჩემ მასეში, იცოდე—არ შევიწუნარებ, მთლად შევსრუტავ, არაფერს დავტოვებ.

თავკმა თავი გააქნია და მოშორდა. ოხრასუში და კურდღლის თათი ერთმანეთს რაღაცას ეჩურჩულებოდნენ.

ობობა იჯდა თავის მასეში და ბუზებს შეექცეოდა.

როცა მსემ გამოანათა, ისევ ფოთოლს ქვეშ შეძვრა. ცოტა ხანს შემდეგ მოვარდა თავკვი და ზევით აიხედა.

— სმინავს?—იკითხა მან.

— უთუოდ, — უპასუხა ოხრასუშმა: — დაეხსენ, კეთაევა, შენი უბედობით არ გააღვიძო.

— ახლა სომ ეს ჩვენი ჩიტია, — სთქვა კურდღლის თათმა. — რა ვუეთ, რომ სხვა ფრინველებსავეთ არ იქცევა, ეოველ შემთხვევაში ჰატივი გეცა, რომ გვენდო და ჩვენთან დასახლდა; ამიტომ ჩვენ მოვითხოვთ, მასაც ჰატივისცემით მოექცეთ.

— როგორ არა, ნამდვილი გამოსახული ჩიტია, — დასცივნეს კუნძების ტოტებმა.

— სულ არარაობას მანაც სჯობია, — სთქვა ოხრასუშმა.

— ობობა, რა თქმა უნდა, ჩიტი არაა, მაგრამ მანაც ვარკა რადმე. მე მკონია ეს საცოდავი მეტის-მეტად დანაგრულია და ჩვენ მოვალე ვართ ვიზრუნოთ მის ბედნიერებაზე. თუ მუდამ ასე განმარტოებულად იცხოვრებს, თან-და-თან უფრო გაბოროტდება და ბოლოს ეოველ ნახს, კეთილ გრძნობას სრულიად დაჰკარგავს. რომ მოვანერხებდეთ და ქმარს უმოვიდეთ!

— ჰოო, რო მოხერხებოდეს, — ამოიოხრა ოხრასუშმა.

— მაშინ შეიძლება ნამდვილი ბუდე გაიკეთოს და მივხანაწინა კვერცხები ჩასდოს, — სთქვა კურდღლის თათმა.

— ესლავე გაგიქცევი, — დაუბცურდა თავკვი: — ქმარს მოუ-

მენი. სრულიად დარწმუნებული ვარ, უფრო ღაზათიანი ვიდრე კეთილი განდობა, როცა ოჯახს გაიჩენს.

მეორე დღეს ნასადილევს ოსრასუძე, დედალ ობობასკან კარგა მოძორებით, მართლაც დასკუპებულიყო კოსტა ჰატარა ტანის ობობა.

მან გაიწმინდა ჰაზია თათები და რამოდენიმე ძაფი დართო, მხოლოდ იმისთვის, რომ თავისი სელობა ეჩვენებინა. შვიდი თვალი სიუვარულით უბრჭყვრილობდა, სოლო მერვე ფრთხილად უდარაჯებდა, რომ დედალ ობობას არ ჩაეელანა მათი ჰატრონი,

— ნება მიბოძეთ, მშვენიერო ქალბატონო, მოკართვათ ძღვნად ჩემი გული, — სთქვა ახალ მოსულმა.

დედალი ობობა როგორც უინული — ისე დაუსვდა.

— გამეცადე აქედან, — უთხრა მან.

მაგრამ ჰატარა ობობას შემინება არც ასე ადვილი იყო. გული გაიმაგრა და ახლა ორი თვალით დაუწყო დარაჯი, დანარჩენი ექვსი თვალთ კი ისევ სიუვარულს გამოხატავდა.

— არ იფიქროთ, რომ მე თქვენი შეწუხება მინდოდეს, — ეფიცებოდა ის: — მე საკუთარი ქსელი მაქვს მახლობელ მესერზე და ჩემთვის საუფა ბუფებს სულ ადვილად ვაჭერ. სუთი მშვენიერი მსუქანი ბუზი ბადეში ჩასოვილი შეავს და დიდ ბედნიერებად ჩასთვლი სვალ დილით სუთივე მოკართვათ, ოღონდ კი დარწმუნდით, რომ მხოლოდ სიუვარული მწადიან თქვენგან.

— იუბელე, იუბელე, კიდევ წამოროძე რამე! — დასცინა ობობამ: — აბა რად მინდა შენისთანა ოსერი?

— ღმერთო შემიწუხალე, — ჩაილაპარაკა ჰატარა ობობამ, და მხოლოდ ერთ თვალში უბრჭყვდა სიუვარული, იმისთანა გააფრთხილებული სახე ჰქონდა დედალ ობობას.

— თუ არ ინებებთ ჩემი ცოლი გახდეთ, ახლავე გაგმწლებით...

— მგონია ასე აჯობებს. ჩქარა გამეცადლე იცოდეთ, თორემ...

ამის გაგონებაზე, ობობამ მუცლიდან ძაფი გამოუშვა და უცებ დაეშვა დაბლა, დედალიც კვალ-დაკვალ დაედევნა, მაგრამ ვერ დაეწია და ერთი წუთის უკან ისევ თავის მახეში იჯდა, მხოლოდ წინანდელზე უფრო მოღუშული იყო.

— ეგეც შენი ობობა, — სთქვა თავკმა.

გაწიბლებული ობობა კი ამ დროს დარბოდა თავის ღობეზე და უძმობდა ეველას მშვენიერ, მიუყარებელ სატრფოს შესახებ, რომელმაც გააბა თვისი ქსელი კურდღლის თათსა და ოხრახუშს შუა.

ეველა თვალეზ-დაწვეტილი უგდებდა ურს, კიდევ და კიდევ ამეორებიანებდნენ, და სულ მოკლე ხანში ტურფა და მიუდგომელ მსისუნახავ ობობას ამბავი მთელ ღობეს მოედო. ეველა ობობამ მოისურვა მშვენიერის ცოლად შერთვა და სათითაოდ გაეშურნენ მისკენ, მაგრამ ეველას ძავი დღე დაადგა.

ზირველმა წაუღო საჩუქრად შესანიშნავი, მსუქანი ბუსი და უსიტვეოდ დაუღო ფეხებთან.

მაგრამ ტურფა ისე დაუსვდა, რომ ობობა სწორედ არ მოელოდა.

მოხედვაც არ დააცალა, უცებ ებღღვნა და ჩაულაპა. ბუსს ჯერ ურადღება არ მიაქცია, მაგრამ ცოტა ხანს შემდეგ, როცა ეკონა — არავინ უეურებდა, ძაფს ჩამოჰკევა ძირს და გემრიელად მიირთვა.

არც შემდეგ მოსულ ობობებს დაადგათ ბედნიერი დღე.

ექვსი მათგანი მოღაპარაკების დროს ჩასანსლა, ორს ზირის გაღებაც არ დააცალა. ერთი მოიტაცა შოშიამ, სწორედ იმ დროს, როცა ის გაცნობას აპირებდა. მეორეს ისეთი თვა-

ლით შეხედა, რომ საბრალლო შიშით თხრილში ჩავარდა და დაიდრწო.

მაგრამ მაინც არ მოეშვნენ. კიდევ გამოხნდა სადღაც ერთი ზაწია, წეროწეტა, უმაწვილი ობობა, რომელმაც გაიგონა თუ არა ამაუი ტურფას ამბავი, გადასწვიტა მისი ცოლად თხოვნა. სრულიად დამშვიდებულად მიაცოცებდა თავის რვა ფეხს; შორიასლოს მას მისდევენ

ობობები, რამდენიც მოიპოვებოდა მთელ ღობესე. კუნძების ტოტები კისერს იგრძელებდნენ, რომ ერთხელ მაინც შეეხედათ ასეთი გმირისათვის. კურდღლის თათმა და ოსრასუშმა ვეკლა ფოთლები გაისწორეს, ვეკლა ვევაილები ფართოდ გაშალეს, რომ გაეადვილებინათ ობობასთვის ქსელთან მისვლა. თავი მეტის-მეტი ცნობის-მოუჯარეობით უკანა ფეხებზე შესდგა და უურები აცქეტა.

თითონ დედალი ობობა კი ქსელსე ბრძანდებოდა და ისე დამშვიდებული იყო, თითქოს ვერაფერს ამჩნევსო.

— ბრწეინვალე ტურფავ, — ასე დაიწყო სასალმა საქმრომ: — მე გაუკადნიერდი და მოვედი, რომ კკითხოთ — ინებებს თუ არა თქვენი ბრწეინვალეობა მე ქმრად წამიუვანოს.

—მეცამეტეა,—ჩაილაპარაკა ობობამ.

მაგრამ გულში კი გაიფიქრა:—სხვებსე უფრო ეს მომწონსო. სხვებს მისი ცოლად წაუგანა უნდოდათ, ეს კი ესევეწებოდა—ქმრად წაძიუგანყო. ეოველ შემთხვევაში ეს თავმდაბლობას და მჭევრმეტყველობას ამოწმებდა.

—კარგად შესმის, რომ ჩემი მხრით დიდი თავსედობა ასეთი თხოვნა,—განაგრძო საქმრომ:—ან კი რა შესადარი საწეალი მამალი ობობა დედალთან და განსაკუთრებით ჩემისთანა ლაწირაკი თქვენისთანა მშვენიერ და მთელ ღობესე სახელგანთქმულ ქალბატონთან.

ამ სიტყვებსე დედალმა ობობამ ჰირი მოიბრუნა და შესედა. მამალმა ეველა რვა თვალი დახარა და შიშით კინადამ გადაკოტრილდა. დანარჩენი ობობები ერთ წუთში გაიუანტნენ.

—ჩაულაპავს, ამასაც ჩაულაპავს,—მეჭევირეს ოხრახუშმა და კურდღლის თათმა.

მაგრამ ობობა გადარჩა.

დედალმა მოკლა ბუსი, რომელიც ის იყო მასეში გაება, არჩენიანდ მოთავსდა და ჭამა დაიწყო, თანაც ობობას უუურებდა.

უცებ სასწაული მოხდა, მან აილა ბუსის ერთი ფეხი და საქმროს გადაუგდო. ობობას ენასე ეს თანსმობას ნიშნავდა.

—კარგი,—სთქვა მან როცა ჭამა გაათავა:—მე თანასმა ვარ, მხოლოდ მიფრთხილდი, არ გამაჯავრო, თორემ შეგჭამ!

—რაო, დასთანსმდა!—იძახოდა სინარულით დარეტიანებული თაგვი.

—დასთანსმდა!—ამრიალდენ გაკვირვებული კუნძების ტოტები.

ქორწილი მაშინათვე გადაიხადეს, რადგან სელის შემძლეული არავინ ჭეუდათ. ოხრახუშმა და კურდღლის თათმა სადღე-

სასწაულოთ თავისი თეთრი ვეპვილებით მოჭყინეს ცარქში. თავგმა მოიყვანა თავისი ზატარები, რომ ამათაც გავსარათ ბედნიერი საქმრო-საცოლეს დანახვით. ვეპვილები აქლარუნდნენ, მთვარე იღიმებოდა და ბილილმა ნახვევარი საათით უფრო ადრე დაკეტა თავისი ფოთლები.

საცოლემ შესჭამა ვეკლა შენასული ბუხები, ისე რომ საქმროს ერთი ლუკმაც არ უთავანა, მაგრამ ეს სრულებით არაფერს არ ნიშნავდა. საქმრო ცდილობდა, რაც შეიძლება უფრო თავდაბლად დაეჭირა თავი. როცა საცოლემ ერთხელ ალერსით სურგზე ფეხი გადაუსვა, ისე ამბებდა, რომ ვეკლას ეკონა—შიშით გათავდებო.

მეორე დღეს თავი გათენებადვე ფეხზე იყო.

— არ გინახავთ ჯერ ცოლ-ქმარი?—იკითხა მან.

— არა,—მიუგო ოსრახუშმა.

— სმინავთ ჯერ,—შენიშნა კურდღლის თათმა.

— აჰ,—სთქვა თავგმა:—რა ბედნიერებაა, რომ ჩვენი ობობა მარტო აღარ არის. ახლა ნახავთ, როგორი მოსიუგარულე და თავახიანი ვასდება.

— როგორ ჰფიქრობ, არ დაიწყებს ახლა გალობას?—იკითხა კურდღლის თათმა.

— ახლა ვერაფერ სიკეთეს მოკვლი მისკან,—მიუგო თავგმა.

— მართალია, როცა მას უეურებ—ვერ იფიქრებ, რომ გალობა შეეძლოს. მაგრამ აი ნახავთ, როგორი კაბრწყინვებული გამოვა ჩვენთან. შესაძლებელია ვერც კი ვიცნოთ.

თავგმა გაიცინა. გაიცინეს ოსრახუშმა და კურდღლის თათმა. ამ დროს მზე ამოვიდა, შესედა მათ და თითონაც გაეცინა.

როგორც იყო ფოთლებიდან ამოძვრა დედალი ობობა, გაიწმორა და დაამქნარა, მერე აცოცდა ქსელზე და ისე მოთავსდა, თითქოს არაფერი მომსდარიოს.

— სად არის თქვენი მეუღლე? — იკითხა თავკმა: — ნუ თუ ვერ კიდევ არ ამდგარა.

— ამ დილით შევჭამე, — უპასუხა ობობამ.

ამის გაგონებაზე თავკმა ისე დაიწვილა, რომ მთელი ღობე შემრწუნდა.

ოხრახუშის და კურდღლის თათს ისეთი კანკალი დაწვებინა, რომ უვაილები სულ ჩამოცვივდათ. კუნძების ტოტებს ისეთი ტკაცანი გაჭქონდათ, გეგონებოდათ სამინელი ქარბუქი ამოიჭრაო.

— ღმერთო დამიფარე, ღმერთო შემიწვალე, — ვვიროდა გონება-დაკარგული თავკვი: — არა, გაგონილა თავისი საკუთარი ქმარის შეჭმა?

მთელ დღეს ღობეზე სამარისებური სიჩუქე სუფევდა და არც დანარჩენ დღეებში ემჩნეოდა მეტი მსიარულება.

ობობა გულმოდგინედ დარაჯობდა ქსელს, ჰკლავდა გაბმულ ბუხებს და წინანდელზე მომეტებულად სჭამდა, თანაც ისე ვააფთრებული იყო, რომ ვერაფერ ვერ უბედავდა დაღანპრაკებას.

თავკვი თავჩაქინდრული დახეტიალეობდა ღობის ძირში. მეტად დახანდელიანა ამ ამბავმა, და ისე დარდობდა, თითქოს მის საკუთარ ოჯახში მოხდა ეს უბედურება.

ოხრახუშმა და კურდღლის თათმა ქოლგები ჩამოუშვეს და სირცხვილით ტოტებს აღარ უეურებდნენ.

— მაგრამ ერთხელ, როცა მზე მსურვალედ უცხუნებდა დედამიწას, ოხრახუში თავკვის სოროსკენ დაიხარა და წასწურულა:

— გამოდი ერთი, ჩემო თავუნა.

— რომელი ხარ მანდ? — იკითხა თავკმა და ამოძვრა.

— ჩვენ ვართ, მე და კურდღლის თათი. რაღაცა უნდა გკითხოთ. შენ ხომ ძალიან ჭკვიანი ხარ. ერთი ეს გკითხარი,

როგორ გგონია, ახლა რომ ობობამ კვერცხები დასდოს, გასდება თუ არა უფრო კეთილი?

— არაფერიც არა მგონია, — უპასუხა თავკემა. — არც ის მგონია, რომ მან ოდესმე დასდოს თუნდ ერთი კვერცხიც.

მაგრამ ეს მაინც მოხდა.

ერთ მშვენიერ დღეს ობობა კვერცხების დებას შეუდგა. და ამას ისე აკეთებდა, რომ ღობის მცხოვრებთა შთელ სიცოცხლეში ახსოვდათ ეს ამბავი.

ობობამ დასდო ჰაწია გუნდი, რომელშიაც ათი კვერცხი იყო. გვერდით ჩამოვდა და გაბრახებული შესცქეროდა.

— გაიკეთე ბუდე კვერცხების ჩასადებად, — ურჩია ოხრასუშმა.

— შიირთვი ეველაფერი, რაც მოგვეპოვება. დაჯექ კვერცხებს და გამოჩეკე, — დაუძღა კურდღლის თათმა: — მსემ რომ არ შეგაწუხოს, ჩვენი ტოტებით დაგუბრავთ.

— როცა შვილებს გამოჩეკე, ბუშები დაუჭირე, — დაარია თავკემა.

— კარგი იქნება გალობასაც ისწავლიდე, ჰატარების გასართობად, — სთქვეს კუნძების გრძელმა ტოტებმა.

— სისულელეა, — გააწვევტინა კეთილ მრჩეველებს ლაპარაკი ობობამ.

— კვერცხებზე ვიზრუნებ სწორედ, როგორ არა.

კიდევ ოთხი ისეთივე გუნდი დასდო, ცალ-ცალკე გახვია წმინდა, თხელ ჰარკებში, რომელიც საკუთარი ძაფებისგან მოქსოვა. მერე აიღო ერთი ჰარკი, ჩამოაბრუნინა ქვევით და მიწაში ჩაფლა. მერე ისევ ზევით აცოცდა, ჩამოათრია მეორე, შემდეგ მესამე და ასე — სანამ ეველა არ ჩამოაღება.

— აჭა, მადლობა დმერთს, მორჩა, ეველაფერი გათავდა. ახლა ნიავსავით თავისუფალი ვარ.

მეორე დღეს ობობა გაჭქრა.

— შოშიამ მოიტაცა, — ამბობდა თავკვი, — ჩემი თვალთ ვნახე, წამსვე გააქროლა.

— ზიფათში არ ჩავარდეს, — სთქვეს ტოტებმა. — სიძარტლე რომ ვთქვათ, — ვერაფერი გემრიელი ლუკმა იქნება.

დადგა შემოდგომა და შემდეგ ზამთარი. თავკვი თავის თბილ სოროში იჯდა. თბობას კვერცხებს მიწა ათბობდა და ზამთრის სუსხისგან იფარავდა. კურდღლის თათი და ოსრახში დაწკნენ და სრულიად გაქქრენ. კუნძების ტოტებს ფოთოლი ჩამოცვივდათ, მაგრამ თუქცა ტიტველი იუვნენ ქარიშხლის დროს, მაინც სმაურობდნენ და გასაფხულის მოლოდინში თოვლსა და უინვას უურადღებას არ აქცევდნენ.

მაგიტა

კუდა-კუდა არაკები

მეზობელი

კელმა ფარიდან ბატკანი მოიტაცა და დაბურულ ტუისაკენ გაჭკურცხლა. დიღალა და სულის მოსათქმელად ბეკობზე თავი წასდო. უცებ, მიწიდან ამოძვრა, თუ ცოდან ჩამოვარდა, გაჩნდა იქ დათვი.

— აჰა, კუდავ, შენ სასუსნავი გიშოვნია?.. აბა, მიბოძე აქა!..

დაავლო დათვინამ ბატკანს კბილები და ბუნავისაკენ არსეინად გასწია.

მკელმა მეტის სიმწარით კბილებიც კი დააკრანჯუნა, მაგრამ დათვთან შებმას აბა როგორ გაბედავდა?..

— ეჭ, ბატონო დათვო!..—მწარედ ამოიოსრა მკელმა,—რად შეურაცხმუავით ეკრე, რა უეავით სვინიდისი, როგორ არა გრცხვენიათ, რომ ძლიერმა სუსტი დამიბრივევით და უწუბლოდ გამძარცვეთ?!

ილ. გოგია

ჭინჭრაქა

1 ჩინჭრაქა ჰატარა ფრინველია, მაგრამ მხნეობითა და მამაცობით ბევრ მასე უფროს ჩიტს აჯობებს. ბულ-ბულეები და ბევრი სხვა ფრინველები ჩვენთან მხოლოდ გაზაფხულსა და ზაფხულში არიან, როცა ხეები და მინდვრები საამურად აუვაუბებულია, ცა—ნათელი და ლაქვარდია. მაგრამ მოახლოვდება თუ არა შემოდგომა დარი სუსხიანად დაჭებრავს, ისინი საჩქაროდ მორეულ ქვეუბებისაკენ მიემკვზვრებიან და თავიანთ დაცარიელებულ ბუდეებს დიდი ხნით სტოკებენ.

ჭინჭრაქა კი, რაც უნდა ცივი და სუსხიანი ზამთარი დადგეს, მაინც ჩვენში რჩება. ამ დროს ნიბლიები თბილ კუთხეებს დაეძებენ, ხოლო ბედურები თავს სახურავებ ქვეშ იფარავენ, ჩვენი ჭინჭრაქა კი მაშინაც უოჩაღად და მხიარულად ტოტებსა და ღობეებზე დასტის. მართალია ფრინვა კარვად არ იცის, მაგრამ სამაგიეროდ საუცხოოდ დაცოცავს. ახალ გაზრდობიდანვე ეჩვევა იგი მარდად სტომას და ცოცვას, მოქნილად

სრიალს ტოტებსა და კელიან ბუჩქებში. ვერც დედოფალა, ვერც ძელა, ვერც კატა ვაგლახად ვერ წამოეწევიან.

ღამის სათევად ჭინჭრაქა თბილ ადგილს ირჩევს და ამისათვის საფხულში რამდენსამე ბუდეს იკეთებს; მოხერხებულად სწნავს ბუდეს ხავსისა და ჰატარა ჩალებიხავს, აკებს შიგ მსუბუქ მატელს და ნახ ბუმბულს და ბუდე მრგვალ ბურთივით გამოჰყავს. მხოლოდ შიგ ჰატარა ჭუჭრუტანას სტოგებს გამოსასვლელად. ასეთ სახელში იგი თავის რამდენიმე ამხანაგთან ერთად შედის, რომ ერთმანეთი კარგად გაათბონ.

დილიდან საღამომდის ჭინჭრაქა დაუღალავად შრომობს, ეძებს სახრდოს და იქ, სადაც სხვა ფრინველი გამხმარი ხის ძეტს ვერაფერს ჰხედავს, საოცარი თვალ-მახვილობით საკვებს ჰპოულობს. ჰატარა ტოტებიდგან ის ჰეჰელების კვერცხებს ჰკენკავს, ხის კანის ჰაწაწინა ნახვრეტებიდან დამალულ ჭიებსა და მწერებს ამოსჩიჩნის სოლმე. ობობებს ჰქვლანავს, როცა იმათ გამხმარ ფოთლებზე უდარდელად სძინავთ; კაღოს, რომელსაც ქარისაგან ტოტის ჰატარა ნახვრეტში თავი ამოუფარებია, ნისკარტს თავში ჩაუკაკუნებს.

თუ ჭინჭრაქას ახლოს თოვლის გუნდი ან ეინული ჩამოვარდა, ადვილად შეიძლება თავში მოხვდეს, ჰაწია ჩიტი მარად მოტრიალდება, მხიარულად შესედავს იმ საგანს, რომელმაც სიმპვიდე ერთი წამით დაუფრთხო, კუდს მადლა ასწევს და თორმეტჯერ მაინც დაუკრავს თავს, თითქოს მადლობას ეუბნება, რომ მოწეალება მოიღო და თავი არ გაუტეხა.

3/94

მიიღება ხელის მოწერა 1917 წლისათვის.

დასურათებ ული საყმაწვილო ჟურნალი

წელიწადი **„ნაკადული“** წელიწადი მეტამეტე. **ნაკადული** **მეტამეტე.**

ჟურნალი „ნაკადული“ გამოვა ჩვეულებრივი პროგრამით, საგანგებოდ მოწვეულ სარედაქციო კომისიის ხელმძღვანელობით.

შურნალი გამოცემის თვეები ორჯერად

24 წიგნი „ნაკადულისა“ **12 წიგნი** „ნაკადულისა“
მცირე წლოვანთათვის. მოზრდილთათვის.

ყოველი წიგნის პირველ გვერდზე იქნება მოთავსებული გამოჩენილ მხატვართა ნახატი.

ფასი ჟურნალისა: წლიურად ორივე გამოცემა—**5 მან.**—იმით. თვის, ვინც ჟურნალს რედაქციაში მოიკითხავს, გაგზავნით კი **6 მან.** ნახევარ წლით—**3 მან.** გაგზავნით—**3 მან.** 50 კაპ. ცალ-ცალკე: მცირე წლოვანთათვის **24 წიგნი**—**3 მან.** გაგზავნით—**3 მან.** 50 კაპ. მოზრდილთათვის **12 წიგნი**—**3 მან.** გაგზავნით—**3 მან.** 50 კაპ. ფულის შემოტანა შეიძლება ნაწილ-ნაწილადაც.

ესთხოვთ ხელის მომწერლებს, თუ ჟურნალი „ნაკადული“ არ მისდით, ერთი თვის განმავლობაში გვაცნობონ და აღრესის გამოსცვლა დროზე შეგვატყობინონ. აღრესის გამოსაცვლელად—**40 კ.** შეიძლება მარკებით გამოიგზავნოს.

ხელის მოწერა მიიღება

თბილისში — „ნაკადულის“ რედაქციაში, ზუბალაშვილის სახლი, გოლოვინის პროსპ. № 8. Редакция „Накадули“, Головинский пер. № 8. შემოსასვლელი დავითის ქუჩიდან, № 2. წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში, სისახლის ქუჩა; **ქუთაისში**—ისიდორე კვიციანიძისთან, მ. ყაუხჩიშვილთან და თ. მთავრიშვილთან. **ფოთში**—ლუდმილე მეგრელიძისთან. **ბათუმში**—ტროფიმ ინსარაძისთან ფოსტაში, ლ. სამსონ ყაზიშვილთან—ქალაქის გამგეობაში. **თელავში**—ვანო პაატაშვილთან. **ახალციხეში**—კონსტანტინე გვარამაძისთან. **ბაქოში**—მეთოდე კაკაბაძისთან. **გორში**—ქეთევან ჯავახიშვილთან ღნინო ლომოურთან. **ჭიათურაში**—ივ. გომელაურთან. **ხონში**—მ. ი. კავკანიძისთან. **მიხაილოვოში**—გიორგი ნაკაშიძისთან. ოზურგეთში—სალომე ხუნდაძისთან, ლანჩხუთში მასწავლებელ ჯუღელთან.

რედაქტორი ნინო ნაკაშიძე
გამომცემელი შ. პავლე იოსების-ძე თუმანიშვილი.